

Sheherazade Project

**Onderzoek naar de aanwezigheid van Storytelling in de curricula
van de Lerarenopleiding**

Work Package 2: State of the Art

Onderzoek naar de aanwezigheid van Storytelling in de curricula van de Lerarenopleiding

Samenvatting

Terwijl storytelling vaak een gevestigde waarde is in onderwijsprogramma's voor kinderen, is het gebruik ervan als pedagogisch instrument zeldzaam in trainingen gericht op volwassenen. Wanneer het echter opgenomen wordt in curricula voor de volwasseneneducatie, blijkt storytelling aanpasbaar aan een breed scala aan educatieve settings, van workshops voor begeleiders en wellness professionals tot trainingen voor taaldocenten en buurtwerkers.

Dit onderzoek naar de aanwezigheid van storytelling in de curricula van de volwasseneneducatie biedt inzicht in de soorten instellingen die storytelling in hun cursussen opnemen. Het geeft ook een beeld van de verschillende manieren waarop verhalen kunnen worden gebruikt in een curriculum voor de volwasseneneducatie. Het primaire doel van ons onderzoek was beter te begrijpen hoe storytelling wordt gebruikt in curricula voor volwassenen en in de curricula gericht op volwassenen als "eindgebruiker" in onze partnerlanden, maar we hebben ook ontdekt hoe storytelling is geïntegreerd in educatieve settings in de bredere zin. Na een niet exhaustief overzicht van het huidige landschap in elk van onze partnerlanden, zullen we een aantal vergelijkings- en evaluatiepunten aanhalen.

Overzicht van het type instellingen waar Storytelling tot het curriculum hoort:

- Storytelling en non-profit organisaties
- Toneelgezelschappen
- Individuele vertellers (geen instelling, maar vormen een belangrijke bron van storytelling trainingen)
- Festivals/eenmalige evenementen
- Organisaties voor volwasseneneducatie/scholen/universiteiten (meestal in het departement drama)
- Centra/Cursussen voor Psychologie en Welzijn

Doelgroepen:

- Volwassenen
- Professionele vertellers
- Leerkrachten/trainers voor volwassenen
- Acteurs
- Trainers
- Scholen
- Culturele organisaties
- Bibliotheken
- Maatschappelijke werkers
- Professionelen uit de gezondheids- en welzijnssector, psychologie en counseling
- Professionelen uit de toeristische sector
- Taalleerkrachten

Hoe storytelling voorkomt in de curricula van de volwasseneneducatie:

- Opleidingen over de kunst van het vertellen
- Storytelling als instrument binnen een counseling sessie
- Storytelling als onderdeel van een taalcursus
- Workshops over storytelling voor gidsen
- Storytelling in literatuurcursussen (betekenis van symbolen, tekens enz.)
- Storytelling in welsprekendheids- en communicatiecursussen

Individuele resultaten per land

Verenigd Koninkrijk

Samenvatting

In het Verenigd Koninkrijk is er in de traditionele academische opleidingen weinig sprake van storytelling in curricula voor het volwassenenonderwijs. Als storytelling als techniek wordt ingelast, maakt het deel uit van de onderwijstechnieken van de individuele leerkracht en is het niet echt een onderdeel van de cursusactiviteit. We vonden slechts een paar voorbeelden op het niveau van voortgezet Onderwijs.

Instellingen

- Beeleaf Institute for Contemporary Psychotherapy
- City Lit Centre for Adult Learning– Department of Drama
- Beeleaf Institute for Contemporary Psychotherapy
- Havering Adult College
- NIACE-UK Adult Community Education Agency
- Pilgrims English Language Training
- Mid Cheshire College
- Cursussen over storytelling als kunstvorm: Birbeck, University of London, London Film School, City Academy, Workers Educational Association, Nottingham Trent University-Short Courses, Strictly Training, VTT Academy, Crescent Arts Centre, Camera School, Kent Adult Education Service, The Screen Arts Institute, Arts University College, Bournemouth, Assington Mill, Netskills

Doelgroepen

- Jongeren
- Volwassenen
- Leerkrachten
- Professionelen
- Rondreizende groepen
- Volwassen lerenden

Hoe Storytelling voorkomt

Om de bovenvermelde cursussen te ontdekken, moesten we op ontdekkingsstocht doorheen vertelsites, vertellers, artikels over educatief onderzoek en websites voor het onderwijs. Storytelling wordt hier en daar ook vermeld in de volwasseneneducatie buiten de normale context. We hebben bewijzen gevonden van storytelling onderwezen als een kunstvorm in het kader van dramacursussen, maar niet noodzakelijk met het oog op onderwijs.

België

Samenvatting

In België verschijnt storytelling in de curricula van het volwassenenonderwijs meestal in cursussen die vertelkunst onderwijzen. In workshops van 2 à 3 dagen krijgen de deelnemers een aantal

steuteltechnieken van storytelling. Het *Maison du conte* biedt veel trainingen aan rond vertellen en andere organisaties bieden gelijkaardige opleidingen.

Instellingen

- Maison du Conte
- Van Stoel tot Stoel
- Wisper
- Alden Biesen

Doelgroepen

- Volwassenen
- Professionele vertellers
- Leerkrachten
- Acteurs
- Trainers
- Scholen
- Culturele Organisaties
- Bibliotheken

Hoe Storytelling voorkomt

- Basis- en gevorderde workshops rond storytelling
- Hoe je lichaam gebruiken tijdens het vertellen
- Coaching van storytellers
- Storytelling als onderdeel van toneelcursussen
- Korte sessies tijdens storytelling weekends, langere sessies tijdens een langere periode
- Workshop rond storytelling voor gidsen
- "Terras-workshop" voor storytelling in het openbaar, zonder bijzondere voorbereiding, op een terras in de stad; een verhaal voor een publiek durven vertellen
- Trainingen (gespreid over 3 jaar): stemtraining, werken met verschillende verhalen, ontdekken van mondelinge tradities, symbolen in verhalen, storytelling technieken, fysieke storytelling
- Korte trainingen (zelfde onderwerpen) van 2-4 dagen

Frankrijk

Samenvatting

In Frankrijk is storytelling opgenomen in de curricula van het basis- en het lager secundair Onderwijs, maar is het slechts beperkt aanwezig op het niveau van de volwassenenopleiding. Het wordt vooral gebruikt door trainers die actief zijn in de geestelijke gezondheidszorg. Zoals in België bestaat er in Frankrijk een sterke storytelling structuur die vertelcursussen aanbiedt.

Instellingen

- Horizon Psy Center
- Académie de recherches des techniques éducatives corporelles
- Michèle Freud School voor sofrologie

Doelgroepen

- Professionelen uit de gezondheidssector, psychologie en counseling

- Professionelen uit de sociale en de communicatie sector
- Professionelen uit het onderwijs
- Individuen die geïnteresseerd zijn in een loopbaan verandering of in wellness
- Studenten
- Coaches, counselors en therapeuten

Hoe Storytelling voorkomt

- Analyse van de symbolen in verhalen
- Het verwerven van de middelen om een therapeutische workshop uit te voeren
- Training over hoe je een storytelling workshop creëert
- Het verrijken van de verbeelding via de vijf zintuigen; het ontdekken van creatieve middelen en talenten door middel van het vertellen van verhalen
- Het ontwikkelen van zijn eigen aanwezigheid en vertrouwen binnen een groep door storytelling
- Inleiding tot storytelling
- Storytelling is in de sofrologie opgenomen als hulpmiddel voor algemeen gebruik

Therapeuten kunnen verhalen leren gebruiken om hun patiënten voorzichtig aan te moedigen de grenzen van angst en beperkingen te overschrijden die worden opgelegd door het superego. Storytelling kan ook als instrument dienen voor het oplossen van interne en relationele conflicten en voor het bereiken van innerlijke vernieuwing en psychologische opening.

Bulgarije

Samenvatting

In Bulgarije wordt storytelling in de eerste plaats toegepast door sommige NGO's of professionele organisaties. Deze structuren bieden trainingen aan voor volwassenen met het oog op hun professionele ontwikkeling op het vlak van psychotherapie en meer bepaald muziektherapie. De aangeboden cursussen zijn kort, op aanvraag en worden betaald door de deelnemers. Ze zijn praktijkgericht en hebben als doel nieuwe benaderingen te introduceren in de professionele praktijk van psychologen. De attesten die door de organisatoren worden aangeboden aan de deelnemers zijn niet officieel erkend.

Instellingen

Sofia University St. Kl. Ohridski, Faculteit Opvoedkunde

NGO training organisaties

Doelgroepen

- Trainers voor volwassenen
- Gemeenschapswerkers
- Psychologen/Psychotherapeuten
- Leerkrachten

Hoe Storytelling voorkomt

We vonden geen bewijzen van de integratie van storytelling in de curricula van het hoger Onderwijs in de Bulgaarse universiteiten. De Faculteit Opvoedkunde van de Universiteit van Sofia biedt een masterprogramma voor volwassenen, maar geen enkele cursus omvat storytelling. In het bachelor programma voor maatschappelijke werkers wordt een cursus *Benaderingen voor maatschappelijk werk* aangeboden, maar voor zover we weten hoort storytelling hier niet bij. We vinden een gelijkaardige situatie in de andere Bulgaarse universiteiten.

Oostenrijk

Samenvatting

Als het gaat om curricula voor volwassen trainers, stelt men vast dat storytelling in Oostenrijk nergens aangewend wordt als methode. In het curriculum van een organisatie die certificaten voor volwassen trainers uitreikt, is er nochtans een sectie "didactische competentie" die verschillende keuzevakken omvat die op dit vlak beschikbaar zijn. Een andere organisatie biedt een occasionele workshop rond Digital Storytelling, maar storytelling werd in het curriculum niet opgenomen als een instrument.

Overzicht van de wijze waarop storytelling wordt gebruikt in educatieve contexten met volwassenen

Storytelling in de terminale zorg: Vanaf 2013 zal een vrouw, die in deze sector met verhalen werkt en die verschillende individuele lezingen hield, cursussen beginnen geven. In Duitsland zijn er verschillende activiteiten op dit gebied.

Storytelling voor gidsen: Een doorlopende in-house cursus voor alle toeristische gidsen in het kasteel van Schönbrunn in Wenen.

Storytelling in taalcursussen: We weten dat in het verleden workshops plaatsvonden, hoewel er geen specifieke schriftelijke voorbeelden beschikbaar waren, opgenomen in de curricula.

Ierland

Samenvatting

Er zijn slechts weinig gevallen van storytelling praktijken gedocumenteerd in de curricula van het volwassenenonderwijs in Ierland. Het wordt slechts een paar keer vermeld, maar bij nader onderzoek is gebleken dat storytellingsessies in feite werden gebruikt in de vroegschoolse educatie praktijk tijdens het werken met ouders en/of het werken met kinderen uit de basisschool en hun verzorgers. Het eerste voorbeeld hieronder heeft specifiek betrekking op de volwasseneneducatie, alle andere voorbeelden zijn specifiek voor kinder- en/of jeugdactiviteiten.

Instellingen

- Kimmage Development Studies Centre- Postgraduaat Diploma/MA in Development Studies 2009-2010: Studenten
- Comhlámh: NGO voor Actie en Educatie voor Globale Justitie
- Axis: Centrum voor Gemeenschapskunst, Ballymun, Dublin
- Departement voor Opvoeding en Wetenschap, afdeling Curriculum Development

Doelgroepen

- Postgraduaat studenten
- Junior Certificate Studenten – 16 jaar

Hoe Storytelling voorkomt

Het enige curriculum voor volwassen trainers waarin storytelling verschijnt, is "Adult Learning for Development", dat opgenomen is in de module voor volwassenenonderwijs in het *Postgraduate Diploma/MA in Development Studies* aan het Kimmage Development Studies Centre. Deze module onderzoekt hoe ideeën en benaderingen binnen het veld van de volwasseneneducatie invloed kunnen hebben op praktijkontwikkeling, door zich te baseren op de ervaringskennis en inzichten van de lerenden en hun kritische reflectie op theorie en context te stimuleren. Een van de kernelementen van de module richt zich op "Transformative Learning; storytelling als instrument voor kritische reflectie; Faciliteren van volwasseneneducatie."

Noorwegen

Samenvatting

Noorwegen heeft een groot aantal trainingscursussen rond storytelling voor volwassenen. Deze cursussen duren meestal een dag of een weekend en de doelstelling is de deelnemers in te leiden in de vertelkunst. Gevorderde storytelling cursussen zijn ook beschikbaar, ook al zijn ze minder frequent.

Een uniek aspect van storytelling opleidingsprogramma's voor volwassenen is de sterke aanwezigheid van storytellingprogramma's op universitair niveau. Oslo en Akerhus University College of Applied Sciences (HiOA) biedt 3 verschillende storytelling cursussen aan, die elk 30 kredietpunten opleveren. Een daarvan is een full-time internationale storytellingcursus hoofdzakelijk voor studenten van de bachelor opleiding in drama en theater. De andere twee programma's zijn deeltijdse opleidingen die voortbouwen op elkaar. Deze cursussen zijn toegankelijk voor iedereen. Een cursus Noorse taal en cultuur voor volwassen migranten heeft storytelling als een van de doelstellingen.

Instellingen

Voorbeelden van mensen/groepen/locaties die cursussen organiseren:

- Kultlab: <http://www.kultlab.com/kursforedrag>
- Storytelling festival: <http://fortellerfestivalen.no/>
- Fabelakt: <http://www.fabelakt.no/side4.php>
- Fortellerscenen: <http://www.fortellerscenen.no/side.php?nr=7>
- Snirkelsnakk: <http://www.snirkelsnakk.no/>
- NorskFortellerforum:
http://www.norskfortellerforum.no/index.php?option=com_icalpro&extmode=cats&Itemid=36
- Fortellerhuset: <http://fortellerhuset.no/Hva%20tilbyr%20vi.htm>
- Nina Naesheim: <http://fortellernina.no/jeg-tilbyr>
- Vox, Noors Agentschap voor Lifelong Learning
- Oslo and Akerhus University College of Applied Sciences Faculty of technology, art and design (Shortened HiOA): Departement kunst, design en drama

Doelgroepen

Disclaimer: This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the Sheherazade consortium, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information therein.

- Amateur storytellers
- Bibliothecarissen
- Leerkrachten
- Geïnteresseerden in de vertelkunst
- Noorse taalleerkrachten
- Migranten

Hoe Storytelling voorkomt

Op universitair niveau, richten cursussen zich op de storytelling techniek en theorie. Het programma van de deeltijdse opleiding aan het HiOA bevat twee luiken: theorie en praktische oefeningen op storytellingtechnieken. De nadruk wordt gelegd op het ontwikkelen van de artistieke en pedagogische vaardigheden van de leerlingen op het vlak van storytelling. Het programma is grotendeels gebaseerd op de idee dat leren plaatsvindt samen met anderen. Het is zeer procesgericht en gebaseerd op de eigen activiteit van de studenten.

Nodenanalyse/conclusie

Afgezien van storytelling workshops gericht op het onderwijzen ervan als een kunst, lijkt storytelling zelden opgenomen als pedagogisch hulpmiddel in de curricula van de geformaliseerde volwassenenopleiding. Toch is storytelling zeer flexibel wanneer het wordt gebruikt in de volwasseneneducatie. De voorbeelden gevonden door onze partners zijn onder andere trainingen gericht op volwassen trainers zoals professionals uit de psychologie, leraren vreemde talen en buurtwerkers, evenals volwassen "eindgebruikers", zoals migranten of volwassenen die een taalopleiding volgen. Als storytelling opduikt in curricula van meer algemene volwassenenopleidingen, maakt het eerder deel uit van meer informele methodologische benaderingen, die vaak niet worden neergeschreven.

De gevonden curricula bevatten geen gegevens over de specifieke vertelactiviteiten die werden gebruikt, noch informatie over de manier waarop de verteltechnieken werden aangepast aan de cursuscontext. De trainingen zijn meestal eenmalige of kortdurende sessies. Het meest gestructureerde en langdurig gebruik van storytelling vinden we in de volwassenenopleiding, in universiteiten en storytelling centra.

Uit ons onderzoek blijkt de nood aan een geformaliseerde geschreven hulpbron over het gebruik van storytelling als pedagogisch instrument in de volwassenenopleiding. Een dergelijk document zou op verschillende manieren kunnen dienen als leidraad voor de trainers van volwassenen:

- Richtlijnen presenteren over hoe opleidingen voor volwassenen die met storytelling werken kunnen worden gestructureerd.
- Inzicht geven in de voordelen van het gebruik van storytelling in een context van volwassenenopleiding (die storytelling bevordert).
- Tips geven over hoe storytelling te gebruiken voor verschillende doelgroepen.
- Trainers inwijden in de technische aspecten van storytelling.
- Specifieke storytelling activiteiten/benaderingen voorstellen die kunnen gebruikt worden in de volwassenenopleiding.
- Een theoretische achtergrond aanbieden over het gebruik van storytelling in de volwasseneneducatie.

In de volgende fasen van ons project zullen we deliverables produceren die deze problemen aanpakken.